

znova postaviti, že splněním této povinnosti převzal patron mlčky povinnost faru v dobrém stavu udržovati, jak bylo tehdy všeobecně zvykem. To prý plyne i dále z toho, že při sepisování kanonické visitace z r. 1783 neobnovili farníci svého závazku faru udržovati, ač jiné závazky na příklad ohledně dodávky dřeva faráři, povinnost dovézt a káceti dřevo obnovili přes to, že tato povinnost byla již v kanonické visitaci z r. 1756 obsažena.

Je tedy na sporu otázka, zda patron kostela v Pl. se stal vystavením fary v roce 1778 i patronem této fary a jako takový převzal závazek farní budovu v dobrém stavu udržovati.

Uváží-li se, že podle zásady církevního práva i státem uznané: »patronum faciunt dos, aedificatio, fundus« se nabývalo práva patronátního zbudováním příslušných budov (aedificatio), dále že na území dříve uherském byli patrony zpravidla pozemkoví páni, a to jak kostelů tak far, dále že podle předpisů dříve uherských nabyvatelé patronátního práva byli povinni kostel i faru vystavět a je udržovat (srovn. na př. král. nař. č. 327/1852, Geisz 196, 324), konečně že v daném případě patron kostela nejen svým nákladem novou farní budovu r. 1778 zřídil, ale tuto budovu farní od té doby také — tedy přes 150 let — udržoval, bylo by třeba zvláštního důkazu, že v případě daném udržování farní budovy patronem kostela bylo zcela dobrovolné a že nebylo výronem jeho patronátních závazků. Žal. úřad, který dokladů a důvodů st-lem předložených a podaných neuznal, neuvádí zvláštních důvodů pro své stanovisko, proč má za to, že v daném případě jde o výjimku ze shora vylíčeného pravidelného stavu, omeziv se prostě na popření důkazů st-lem podaných.

Neshledal proto nss, že by výrok žal. úřadu o tom, že patron kostela v Pl. neprováděl oprav fary tamže jako patronátní závazek, měl dostačnou oporu ve spisech. Trpí proto nař. rozhodnutí vadou podstatnou.

Č. 11.356.

Policeie. — Školství (Slovensko): * Divadelní představení žáků ve veřejné škole národní, konané s přístupem veřejnosti, vyžaduje policejního povolení ve smyslu nař. uh. min. vnitra ze 4. srpna 1901 č. 64.573/1901, R. T. 84/1901.

(Nález ze dne 13. června 1934 č. 11.911.)

V ě c: Koloman N. v I. proti zemskému úřadu v Bratislavě o policejní přestupek.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Rozsudkem ze 17. dubna 1931 uložil okr. úřad ve Staré Ďale Kolomanu N., řím.-kat. faráři v I., dnešnímu st-li, podle § 76 zák. čl. XL: 1879 pokutu 200 Kč, pro případ nedobytnosti uzamčení na 10 dnů, pro přestupek § 1 nař. býv. uh. min. vnitra ze 4. srpna 1901, spáchaný tím, že dne 6. ledna 1931 dopoledne uspořádal se školními dětmi veřejné divadelní představení v budově školní bez povolení.

V důvodech uvedeno: Obviněný se na řádné předvolání nedostavil, ale na základě svědecké výpovědi četnického strážmistra Václava T. musel být odsouzen, poněvadž týž dosvědčil, že divadelní představení uspořádal obviněný. Ani písemná obhajoba obviněného neobstojí, poněvadž k divadelnímu představení ve škole třeba vždy povolení vrchnosti. Z toho jsou ve smyslu min. vnitra ze 3. února 1903 vyňaty veřejné přednášky, ke kterým není potřebí vrchnostenského povolení, ani když jsou veřejné a nejsou-li uspořádány mimo místnost veřejného ústavu. Všechny ostatní přednášky včetně recitací, produkcí a pod. uvedené v oběžníku býv. ministerstva vnitra č. 64.573/1901 B. M. možno konat jen po úředním povolení.

Proti tomuto výměru podal st-1 odvolání, ve kterém namítal, že tu není skutkové podstaty přestupku jemu za vinu kladeného, neboť dne 6. ledna 1931 provedly školní dívky za účasti učitelů hru pro své soudruhy a rodiče bez vstupného, k čemuž podle min. nař. č. 64.573/01 B. M. a č. 15.587/1903 B. M. nebylo třeba policejního povolení.

Nař. výměrem zamítl zem. úřad v Bratislavě toto odvolání z důvodů nař. výměru.

O stížnosti uvážil nss toto: — — —

St-1 namítá nezákonnost nař. rozhodnutí, kterou spatřuje v tom, že rozhodnutí to odporuje § 1 min. nař. č. 64.573/1901 a i nař. č. 15.587/1903. Podle názoru st-lova nepodléhají žákovská divadelní představení policejnímu povolení podle § 1 nař. č. 64.573/1901. Podle tohoto ustanovení prý vyžadují povolení pouze produkce, které sledují výdělečný účel. Pod pojem takové produkce nespádají prý přednášky a divadelní představení pořádaná školou ve školní budově, i když jsou veřejná, a to tím méně, když se ani vstupné nevybírání, jak prý zvláště min. nař. č. 15.587/1903 vysvětluje.

Tuto námitku neuznal nss důvodnou.

Podle § 1 nař. č. 64.573/1901 B. M. (R. T. č. 84 z r. 1901) jest potřebí povolení policejní vrchnosti k veřejnému pořádání produkcí. Jednotlivé druhy produkcí jsou tu uvedeny pouze příkladmo, nikoli taxativně, takže lze pod toto ustanovení zahrnouti i jiné produkce stejného rázu.

Předpokladem potřeby policejního povolení není, jak stížnost za to má, úmysl výdělečný; dlužno tak souditi již z toho, že na příklad při hře na hudební nástroje na veřejných místech se výdělečný úmysl zvláště uvádí, čehož by zajisté nebylo třeba, kdyby i při ostatních produkcích se výdělečný úmysl předpokládal. Předpokladem potřeby povolení jest však veřejnost pořádané produkce, neboť veřejnost jest důvodem, pro který se povolení policejní vyžaduje. Představení divadelní nejsou v tomto § 1 cit. nař. uvedena výslovně. Pokud jde o divadelní podniky stálé, jest otázka povolení upravena zák. čl. XXXI:1848. Pořádání divadelních představení podle tohoto zák. čl. bez povolení stíháno jest jako přestupek podle § 77 zák. čl. XL:1879 o přestupcích. Tak zvaná divadelní představení ochotnická nelze tedy posuzovati podle zák. čl. XXXI:1848, nýbrž nezbyvá, než posuzovati je jako jiné produkce podle min. nař. č. 64.573/1901, které demonstrativním výpočtem produkcí v § 1 takové posuzování připouští.

Pozdějším nař. č. 15.587/1903 B. M. (R. T. č. 10 ex 1903) bylo zdůrazněno, že z posuzování podle min. nař. č. 64.573/1901 jsou vyňaty veřejné přednášky vědecké nebo vzdělávací, které pořádají spolky se schválenými stanovami, jakož i podle zákona zřízené ústavy (akademie, musea, školy), pokud se přednášky tyto konají v rámci stanov spolku, případně v rámci úkolů těchto ústavů, i když se pořádají veřejně. K takovým přednáškám není tedy třeba policejního povolení. Divadelní představení nelze však zahrnouti pod pojem přednášek, takže nelze min. nař. č. 15.587/1903 použít na případ, o který tu jde. Min. nař. č. 64.573/1901 nečiní policejní povolení závislým na tom, kdo veřejnou produkci pořádá nebo provozuje, tak že nezáleží na tom, zda divadelní představení pořádají, případně provádějí školní děti, či spolek, nebo jiný jednotlivec. Je tedy vždy třeba policejního povolení.

I kdyby bylo lze přisvědčiti názoru stížnosti, že divadelní představení jest prostředkem výchovy a vzdělání a že se proto také divadelní představení pořádané školními dítkami za součinnosti učitelů pro školní dívky pohybuje v rámci úkolu, který jest škole vykázán, je přec tolik jisto, že tento rámec jest překročen, jakmile divadelní představení jest přístupno jiným účastníkům, než právě dítkám a orgánům školním. Přístupem veřejnosti pozbývá žákovské divadelní představení povahy pouhého prostředku výchovného a vzdělávacího a nabývá rázu produkce, která nesleduje již výhradně účelu výchovy a vzdělání dítek, nýbrž jest veřejnou zábavou. K pořádání veřejné zábavy jest však podle cit. min. nař. třeba policejního povolení.

Nezáleží na tom, zda divadelní představení jest uspořádáno ve školní budově, neboť i ve školní budově lze — ovšem s povolením příslušných orgánů školních — pořádati veřejné produkce a také nezáleží na tom, zda se vybírá vstupné, neboť jak řečeno, cit. nařízení v tom směru nerozlišuje, záleží jedině na tom, zda divadelní představení jest přístupno veřejnosti.

V daném případě bylo divadelní představení uspořádáno — jak nesporně — sice v budově školní, avšak, jak v odvolání k žal. úřadu doznáno, za přístupu veřejnosti — rodičů dítek a jiných hostů — a bylo tedy třeba k němu policejního povolení.

St-1 se ještě dovolává výnosu gřř v Bratislavě z 9. prosince 1930 č. VIII/10.604/30. K tomu však stačí podotknouti, že tento výnos řeší otázku poplatkové povinnosti žákovských představení a tedy otázku zcela jinou; ale ostatně i tento úřad vykládá min. nař. č. 64.573/1901 tak, že i k žákovskému divadelnímu představení jest třeba policejního povolení, je-li toto — nehledě ke vstupnému — přístupno veřejnosti.

Č. 11.357.

Elektrisa ce: Zastavitelnost pozemku není zákonnou překážkou zřízení užívacího práva podle elektr. zák. č. 438/1919 Sb.

(Nález ze dne 13. června 1934 č. 11.912.)

Věc: Jaroslav a Marie Š. proti ministerstvu veřejných prací o zřízení elektrovedu.